Dosarul:nr.2rc-347/24 Judecător: Sîrcu Tatiana
2-23088622-02-2rc-05122024

D E C I Z I E

10 aprilie 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

în componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Dorin Dulghieru și Constantin Roșca

examinând cerere de recurs declarată de ***Agenția Rezerve Materiale,*** în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Rezerve Materiale către S.R.L „Expres Linia” privind încasarea penalităților, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 05 noiembrie 2024, prin care s-a respins cererea de repunere în termenul de prescripție înaintată de Agenția Rezerve Materiale, precum și s-a admis în parte excepția de tardivitate ridicată de S.R.L „Expres Linia” și s-a respins cu omiterea termenului de prescripție cererea de chemare în judecată,

c o n s t a t ă:

La data de 20 iunie 2023 reclamantul Agenția Rezerve Materiale s-a adresat în instanța de judecată cu cerere către S.R.L „Expres Linia”, cu privire la încasarea din contul acesteia a sumei de 14 062, 14 lei.

În ședința de judecată din 25 aprilie 2024, Agenția Rezerve Materiale a depus cerere privind repunerea în termen, prind încasarea penalităților.

În ședința de judecată din 22 octombrie 2024, reprezentantul pârâtului S.R.L „Expres Linia”, - Bass Irina a solicitat ridicarea excepției de tardivitate și respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de Agenția Rezerve Materiale ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 05 noiembrie 2024, cererea de repunere în termenul de prescripție depusă de reprezentanții reclamantului Agenția Rezerve Materiale, s-a respins, ca neîntemeiată.

Excepția de tardivitate ridicată de reprezentantul pârâtului S.R.L „Expres Linia”, Bass Irina, s-a admis în parte.

S-a respins ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție, cererea de chemare în judecată formulată de Agenția Rezerve Materiale către Agenția Rezerve Materiale privind încasarea penalităților, în partea sumei calculate în perioada de până la 20 iunie 2020.

La data de 19 noiembrie 2024, Agenția Rezerve Materiale a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 05 noiembrie 2024, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii, cu soluționarea problemei în fond.

În motivarea recursului recurentul a invocat că instanţa urmare a examinării cererii de

repunere în termen, a actelor prezentate în susținerea acesteia, nu s-a expus asupra prezentării de către ARM în calitate de probă care justifică şi care stă la baza înaintării dreptului la acțiune şi anume, Raportul Inspecției Financiare din 30.07.2021 privind rezultatele inspectării financiare complexe a activității economică-financiare a Agenției Rezerve Materiale a Ministerului Afacerilor Interne, precum și Prescripția din 20.10.2021 privind lichidarea iregularităților constatate în cadrul inspectării financiare complexe a activității economică-financiare a Agenției Rezerve Materiale a Ministerului Afacerilor Interne, actele în rezultatul depistării neconformităților potrivit căruia ARM a fost obligată să revendice penalitățile neîncasate.

Invocă că în conformitate cu art. 395 CC alin. (l) „Termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. În raportul prenotat, la pct.7.10.1 (pag.22), se atestă că nu au fost respectate clauzele pct.3.7 din contractele de locațiune, referitor la aplicarea penalității în caz de neachitare a plăților în termenii stabiliți, calculate pentru anul 2019, inclusiv S.R.L „Expres Linia". Concomitent, prin prescripția menționată, pct.4 s-a cerut întreprinderea măsurilor necesare pentru perceperea conform legislației în vigoare a veniturilor neobținute în termen. Din cei 8 locatari indicați în Raportul Inspecției Financiare, majoritatea au achitat benevol, însă, 2 locatari în pofida cererilor prealabile au refuzat să achite, inclusiv S.R.L „Expres Linia". Respectiv, dreptul la acțiune s-a născut la data când a fost recepționată Prescripția din 20.10.2021 privind lichidarea iregularităților constatate în cadrul inspectării financiare complexe a activității economică-financiare a Agenției Rezerve Materiale a Ministerului Afacerilor Interne, ca urmare a Raportului Inspecției Financiare din 30.07.2021 privind rezultatele inspectării financiare complexe a activității economică-financiare a Agenției Rezerve Materiale a Ministerului Afacerilor Interne, precum şi s-a aflat despre încălcarea dreptului.

Invocă că potrivit art. 3 din Legea finanțelor publice şi responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 inspectarea financiară reprezintă o acțiune de control, în baza principiilor transparenței şi legalității, care constată dacă activitatea economică-financiară, operațiunile şi tranzacțiile sunt efectuate în conformitate cu actele normative. Concomitent, potrivit art.4 al Legii nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, în caii principiu fundamental de organizare şi funcționare a administrației publice centrale de specialitate este stabilit - gestionarea în mod economic a proprietății publice şi utilizarea eficientă a fondurilor publice alocate. În acest sens, ARM în rezultatul depistării neconformităților de către Inspecția Financiară, a fost obligată să revendice penalitățile neîncasate, a identificat sumele neîncasate, rezultate din contractele de locațiune încheiate cu S.R.L „Expres Linia" pentru anii 2019-2020 şi depuse în termen de 3 ani din momentul constatării şi exprimate în suma revendicată în cererea de chemare în judecată, de 14 062, 14 lei. Mai mult, instanța la respingerea cererii de repunere în termen a acțiunii, ca neîntemeiată şi admiterea cererii pârâtului S.R.L „Expres Linia" privind ridicarea excepției de tardivitate, nu a luat în considerare şi nici nu s-a expus pe faptul că ARM în perioada anilor 2018-2019 s-a aflat într-un amplu proces de reorganizare în vederea implementării Hotărârii Guvernului nr. 219/2018 cu privire la Agenția Rezerve Materiale. Spațiul dat în locațiune a fost anterior în gestiunea IP Combinatul „Liman" din subordinea Agenției Rezerve Materiale, care, potrivit pct.3 din Hotărârea Guvernului nr.946/2018 cu privire la organizarea şi funcționarea Agenției Rezerve Materiale, a fost reorganizat prin fuziune (absorbție) cu Agenția Rezerve Materiale,

respectiv, prin Decizia Agenției Servicii Publice din 18.06.2019, nr. 100660100341, Combinatul „Liman” a fost radiat din registrul unităților de drept. Fluxul de personal, de conducere, a creat instabilitate în desfășurarea eficientă a activității, a controlului asupra executării necorespunzătoare sau tardivă, de către S.R.L „Expres Linia” încălcând obligațiile contractuale achitând facturile cu întârzieri de 498 zile. Pct.3.7 din contractele nr. 08/2019 şi nr. 08/2020 prevede aplicarea penalității în caz de neachitare a plăților în termenii stabiliți în mărime de 0,1 % din suma plății neachitate pentru fiecare zi de întârziere.

Consideră recurentul că respectarea de către părţi a termenilor legali constituie o obligare pozitivă a părților şi are menirea asigurării bunei funcționări a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de Lege şi doar în cazurile în care partea înaintează o cerință de repunere în termen va prezenta instanţei probe pertinente şi admisibile prin care va dovedi că omiterea termenului a fost cauzată de motive întemeiate.

Analizând motivele invocate în recurs şi studiind materialele dosarului, Colegiul civil consideră recursul întemeiat şi care urmează a fi admis, cu casarea încheierii primei instanțe şi restituirea pricinii la rejudecare, din următoarele considerente.

Potrivit art.432 alin.(2), (3) CPC părțile şi alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

c) a interpretat în mod eronat legea,

d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Potrivit art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicare acesteia.

Colegiul constată că încheierea contestată a fost emisă la 05 noiembrie 2024, iar recursul este declarat la 19 noiembrie 2024, ceea ce denotă că acesta este depus în termen.

Conform prevederilor art.426 alin.(3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.

Analizând legalitatea și temeinicia încheierii contestate, prin prisma argumentelor invocate în recurs în cumul cu materialele pricinii, Colegiul Civil consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de fond, dat fiind încălcate normele de drept procedural, restituind pricina spre rejudecare din următoarele.

În conformitate cu prevederile art.427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

În conformitate cu prevederile art. 5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Conform prevederilor art. 27 alin.(1) CPC, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

În corespundere cu art.186[1] alin.(1) CPC cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

Alin.(2) al aceluiași articol indică că excepția de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.

Alin.(3) stabilește că dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

Prevederile alin.(4) stabilește că instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin. (3), este în drept:

a) să respingă recursul şi să mențină încheierea;

b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

Potrivit alin.(5) dacă se dispune repunerea în termen şi/sau excepția de tardivitate se respinge, instanța de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul şi continuă examinarea cauzei.

Potrivit art.3 alin.(1) CPC ***instanțele judecătorești aplică legile procedurale civile în vigoare la data judecării cauzei civile, efectuării actelor de procedură sau executării actelor instanței judecătorești (hotărâri, încheieri, decizii, ordonanțe), precum şi a actelor unor alte autorități în cazurile prevăzute de lege.***

Prevederile alin.(2) indică că noua lege procedurală nu duce la modificarea efectelor juridice deja produse ca rezultat al aplicării legii abrogate şi nu le desființează. De la data intrării în vigoare a noii legi procedurale, efectele vechii legi încetează dacă noua lege nu prevede altfel.

Potrivit alin.(3) ***legea procedurală civilă care impune obligații noi, anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă.***

Colegiul a constată că în ședința de judecată din 25 aprilie 2024, Agenția Rezerve Materiale a depus cerere privind repunerea în termen, prind încasarea penalităților.

În ședința de judecată din 22 octombrie 2024, reprezentantul pârâtului S.R.L „Expres Linia”, - Bass Irina a solicitat ridicarea excepției de tardivitate și respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de Agenția Rezerve Materiale ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 05 noiembrie 2024, cererea de repunere în termenul de prescripție depusă de reprezentanții reclamantului Agenția Rezerve Materiale, s-a respins, ca neîntemeiată.

Excepția de tardivitate ridicată de reprezentantul pârâtului S.R.L „Expres Linia”, Bass Irina, s-a admis în parte. S-a respins ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție, cererea de chemare în judecată formulată de Agenția Rezerve Materiale către Agenția

Rezerve Materiale privind încasarea penalităților, în partea sumei calculate în perioada de până la 20 iunie 2020.

La data de 19 noiembrie 2024, Agenția Rezerve Materiale a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 05 noiembrie 2024, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii, cu soluționarea problemei în fond.

Instanța de recurs consideră încheierea contestată neîntemeiată şi pasibilă casării, cu trimiterea pricinii la rejudecare în același complet de judecată, din următoarele motive.

Prevederile art.186[1] Cod de procedură civilă, statuează că cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. (…). Excepția de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor. Dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin.(3), este în drept:

a) să respingă recursul şi să mențină încheierea;

b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare. (…).

În conformitate cu art. 395 (1) Cod civil termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Potrivit art.3 din Legea finanțelor publice şi responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 inspectarea financiară reprezintă o acțiune de control, în baza principiilor transparenței şi legalității, care constată dacă activitatea economică-financiară, operațiunile şi tranzacțiile sunt efectuate în conformitate cu actele normative.

În conformitate cu art.4 al Legii nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, în calitate de principiu fundamental de organizare şi funcționare a administrației publice centrale de specialitate este stabilit - gestionarea în mod economic a proprietății publice şi utilizarea eficientă a fondurilor publice alocate.

Potrivit Raportului Inspecției Financiare din 30.07.2021 privind rezultatele inspectării financiare complexe a activității economică-financiare a Agenției Rezerve Materiale a Ministerului Afacerilor Interne, precum și Prescripției din 20.10.2021 privind lichidarea iregularităților constatate în cadrul inspectării financiare complexe a activității economică-financiare a Agenției Rezerve Materiale a Ministerului Afacerilor Interne, la pct.7.10.1, se atestă că nu au fost respectate clauzele pct. 3.7 din contractele de locațiune, referitor la aplicarea penalității în caz de neachitare a plăților în termenii stabiliți, calculate pentru anul 2019, inclusiv S.R.L „Expres Linia”. Drept urmare, prin prescripția menționată, pct. 4 s-a cerut întreprinderea măsurilor necesare pentru perceperea conform legislației în vigoare a veniturilor neobținute în termen.

Urmare a celor menționate mai sus, dreptul la acțiune a reclamantului Agenția Rezerve Materiale s-a născut la data când a fost recepționată Prescripția din 20.10.2021 privind

lichidarea iregularităților constatate în cadrul inspectării financiare complexe a activității economică-financiare a Agenției Rezerve Materiale a Ministerului Afacerilor Interne, ca urmare a Raportului Inspecției Financiare din 30.07.2021 privind rezultatele inspectării financiare complexe a activității economică-financiare a Agenției Rezerve Materiale a Ministerului Afacerilor Interne, precum şi s-a aflat despre încălcarea dreptului.

Respectiv, Colegiul atestă că instanța a adoptat actul judecătoresc contestat contrar normelor de drept procedural ce guvernează situația în speță.

În acest sens, Colegiul relevă că instanțele judecătorești nu sunt în drept de a admite derogări de la prevederile legii, deoarece principiul preeminenței dreptului, inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp un important impuls la adoptarea Convenției (Golder contra Regatului Unit al Marei Britanii, nr. 4451/70 din 21.02.1975, par.34, f.d.30), cât şi parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art. 31 alin. (2) al Convenției de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 23.05.1969, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile, potrivit prevederilor art. 12 Cod de procedură civilă.

Colegiul reține, că în circumstanțele speței, sacrificarea principiului preeminenței dreptului va avea inter alia drept efect defavorizarea procesuală a părții interesate, dar neatrasă în proces, deoarece asemenea acțiuni nu pot fi admise de către instanța de judecată decât în condițiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acțiunile arbitrare ale instanțe sunt incompatibile testului de imparțialitate obiectivă perceput de un observator informat şi dezinteresat. Imparțialitatea este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare, ea privește nu doar hotărârea însăşi, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, potrivit definiției date în jurisprudența CtEDO noțiunii de certitudine legală, se menționează inter alia că legislația națională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-şi reglementa comportamentul în sensul posibilității obținerii unor „consultații adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acțiuni (Sunday Times vs UK 26.04.1979, §49).

Certitudine legală impusă inter alia regulilor de procedură civilă în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile reclamantului și pârâtului, cât și a altor persoane care au un interes legitim față de litigiu, motiv din care instanța de judecată nu este în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curții Constituționale, (hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 19.01.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Respectiv instanța de recurs reține, că soluționarea pricinii în modul în care a acționat instanța de fond în actuala speță reprezintă o violare vădită a dreptului reclamantului/recurent la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO și constituie temei legal necondiționat, de casare a hotărârii contestate, cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

Ca consecință, Colegiul relevă că instanța de fond prematur și, respectiv, incorect și

neîntemeiat respins cerința reclamantului Agenția Rezerve Materiale cu privire la repunerea în termen și a admis parțial cererea părții pârâte, privind excepția de tardivitate și a soluționat pricina prin emiterea unei încheieri, prin care a admis cererea privind excepția de tardivitate și a dispus respingerea acțiunii înaintate de Agenția Rezerve Materiale pe motiv de tardivitate, situație care impune adoptarea soluției de admitere a recursului și casarea încheierii contestate, cu remiterea pricinii pentru examinare în fond în aceiași instanță, în același complet de judecată, iar la noua examinare a pricinii, instanța de fond urmând să înlăture neajunsurile expuse în actuala decizie.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat recursul de Agenția Rezerve Materiale.

Se casează încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 05 noiembrie 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Rezerve Materiale către S.R.L ,,Expres Linia" privind încasarea penalităților, cu remiterea cauzei la rejudecare, în același complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului, Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Dorin Dulghieru

Constantin Roșca